

Nieuwe *Taraxacum*-taxa uit Nederland

door

A. HAGENDIJK (Poortugaal), J. L. VAN SOEST ('s-Gravenhage) en
H. A. ZEVENBERGEN (Rijswijk, Z.-H.)

Taraxacum aphanochroum Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen, spec. nov. — *Fig. 1, a.*

Planta 5—18 cm alta, gracilis. *Folia* laete viridia petiolis angustis laete purpureis, ± glabra, exteriora anguste obovata dentata vel breviter triangulariter lobata, lobus terminalis ad 1 cm longus obtusus; folia interiora lobata, lobi laterales utrinque c. 5—6, anguste triangulares subobtusius vel acuti submucronulati, patentes vel ± retroversi, dorso integro vel (lobi inferiores) parce dentato, margine inferiore recto vel concavo integro, interlobia argute denticulata vel dentata, lobus terminalis breviter deltoideus interdum incisus vel sublobulatus, obtusus vel subobtusus. *Scapi* ± araneosi, sub involucrio dense araneosi. *Involucrum* c. 10 mm longum glauco-viride. Squamae exteriores pro parte late ovatae (ad 5 mm latae) et breves, ceterae anguste ovatae, anguste albo-marginatae, subadpressae, apice recurvatae, apice purpureo-coloratae, minute callosae vel laeves, interiores minute corniculatae, callosae vel laeves. *Calathium* ad 3 cm diametro, sat laete luteum. Ligulae marginales extus striis atro-purpureis vel -violaceis ornatae. Antherae polliniferae. Stylus luteus, stigmata subvirescentia. Floret verno. *Achenium* pallide rubro-lateritium 4 mm longum (pyramide inclusa) subdense argute spinulosum — basi laeve, in pyramidem cylindricam c. 1 mm longam abrupte abiens. Rostrum c. 8 mm longum. Pappus albus c. 5 mm longus.

E sectione *Erythrospermorum* Dahlst. em. Lindb. f.

Holotypus: Meijndel (Wassenaar), in dunis maritimis paulo umbrosis, 23.4.1943, van Soest no. 14269; paratypus van Soest no. 14240 (herb. van Soest).

Deze soort is slechts van Meijndel bekend en was daar algemeen; in herb. van Soest bevinden zich ook planten uit de jaren 1939 en 1949, in het laatste jaar tezamen met G. E. Haglund verzameld. Thans lijkt zij ten gevolge van de recreatie sterk achteruit te zijn gegaan of misschien verdwenen.

Door bleek roodbruine vruchten wijkt zij af van *T. silesiacum* Dahlst., *T. brachyglossum* Dahlst. en *T. commixtum* Hagl. In bladvorm gelijkt zij op een wat uitgegroeide vorm van de eerste, waarvan zij echter verschilt door het bezit van veel pollen en van bijna gele stempels; ook de vruchten verschillen door sterker bestekeling; een deel der buitenste omwindselbladen is bovendien breder en korter. Haglund dacht in deze planten *T. brachyglossum* te herkennen, maar voor deze zijn de stempels veel te licht terwijl ook de bladvorm duidelijk verschillend is; van Soest heeft de planten vroeger onder *T. commixtum* gerangschikt om de gelijke stempels, doch ook hier is de bladvorm verschillend.

Taraxacum westhoffii Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen, spec. nov. — *Fig. 1, b-c.*

Planta parva, 3—6 cm alta, parce araneoso-pilosa. *Folia* ad 4 cm longa petiolo purpureo angusto inclusa, sublinearia remote denticulata subacuta vel subobtusius,

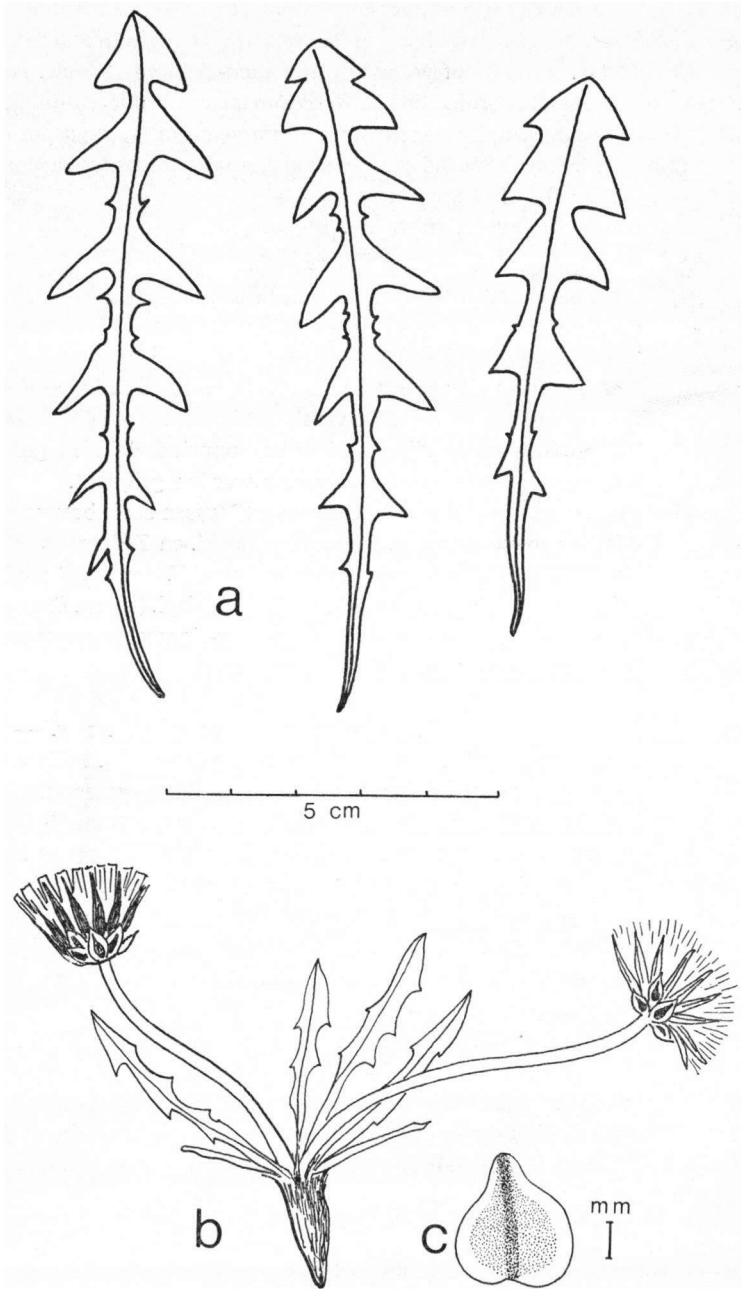

Fig. 1. a: *Taraxacum aphanochroum* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen, bladen; b—c: *T. westhoffii* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen, b: plant, c: omwindselblad.

nervo mediano parte inferiore colorato. *Scapi* araneosi. *Involucrum* c. 12 mm longum subobscurum viride. Squamae exteriores laxae adpressae ovatae subabrupte longe acuminatae, ad 6 mm longae, latissime (ad 1,5 mm) pallido-marginatae; interiores pro parte corniculatae. *Ligulae* luteae, extus stria cano-violacea notatae. Antherae vacuae. Stylus sicut stigmata sordide luteus. *Achenium* laete rubro-lateritium, 3,2 mm longum (pyramide inclusa), apice argute spinulosum ceterum \pm rugosum — basi laeve, in pyramidem cylindricam 0,7 mm longam abrupte abiens. Rostrum 7 mm longum. Pappus albus, 4,5 mm longus.

E sectione *Erythrospermorum* Dahlst. em. Lindb.f.

Holotypus: Terschelling, ontgonnen vochtige duinvallei ten Z. van de Koegelwieck bij Lies, G5.62.42, nat karrespoor langs weiland, *Isolepeto-Stellarietum uliginosae*, 5.5.1946, V. Westhoff (L).

Deze soort ziet er habitueel uit als behorende tot de *Palustria*; bladvorm en omwindsel doen daar sprekend aan denken. De vruchten zijn echter rood en hebben een zuiver cilindrische top; bovendien zijn de binnenste omwindselbladen gedeeltelijk gehoornd. Hierdoor moet zij tot de *Erythrosperma* worden gebracht.

Overigens is dit de derde, thans bekende „tussensoort” tussen beide bovengenoemde secties. In het Baltische gebied komen *T. intercedens* Markl. en *T. langeanum* Dahlst. voor, welke echter door verschillende eigenschappen van *T. westhoffii* afwijken.

In habitus doet zij aan een kleine vorm van *T. limnanthes* Hagl. (subsp. *limnanthoides* v. Soest) denken, maar, behalve door de *Erythrosperma*-eigenschappen verschilt zij van deze door kleinere vruchten en sterker beharing.

Taraxacum maritimum Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen, spec. nov. — Fig. 2.

Planta 1—2 dm alta, sat robusta, basi araneosa usque ad lanigera. *Folia* subglabra (juniora conspicue parce pilosa), obscure viridia, lobata vel longe dentata, petiolis roseolis vel pallidis; lobi laterales ad 15 mm longi patentes paracuti \pm dentati et denticulati, apicem versus \pm abrupte attenuati, margine inferiore \pm recto; interlobia saepe dentata; lobus terminalis acutus, lingulatus, dentatus vel subsagittatus, ad 2 cm longus, saepe longe (ad 2 mm) mucronatus, lobuli basales patentes ad 1 cm longi. *Scapi* crassi \pm araneosi, sub involucro saepissime conspicue araneosi. *Involucrum* late rotundatum ad 15 mm latum ad 16 mm longum. Squamae exteriores adpressae latissime (ad 6 mm) ovatae, basi \pm cordatae, latissime viridi-marginatae, squamarum parte mediana 1—2,5 mm lata. *Calathium* obscure luteum, paulo radians. *Ligulae* marginales extus stria cano-purpurea vel -violacea notatae. Antherae vacuae. Stylus sicut stigmata virescens. *Achenium* stramineum 4,5—4,7 mm longum (pyramide inclusa) superne argute spinulosum ceterum rugosum — basi laeve, in pyramidem cylindricam 1—1,2 mm longam abrupte abiens. Rostrum 8 mm longum. Pappus albus, 6 mm longus.

E sectione *Palustriorum* Dahlst.

Holotypus: Woensdrecht, kust Oosterschelde onder de Kraaienbergh, in een zône iets hoger dan die van *T. limnanthes* subsp. *limnanthoides* v. Soest en iets lager dan die van *T. haematicum* Hagl., 7.5.1969, Sahlin & v. Soest (herb. v. Soest no. 50649).

Deze soort komt hier en daar langs de Nederlandse zeekust voor: bij Woensdrecht ook bij de Duintjes (verschillende verzamelaars), bij Hoedekenskerke (*Walraven*), bij Den Bommel (*Beeftink*) en op Texel: Waal en Burg (*P. A. Bakker, Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen*).

FLORA VAN NEDERLAND
HERBARIUM VAN SOEST

Taraxacum

maritimum

Haguroff, v. Soest + Levensbergen

Woensdrecht, onder de
Kraaienberg, kust Oosterschelde

7. 11. 1969

leg. Soest + c. J. J. J.

Holst. Kanten
Jans—Bijm TYPE

Fig. 2.

Karakteristiek materiaal is door de genoemde eigenschappen duidelijk van *T. limnanthes* te onderscheiden: bladvorm, beharing, kleur; maar kleine planten van *T. maritimum* bieden soms moeilijkheden; de beharing is dan meestal doorslaggevend: bij *T. limnanthes* ontbreekt deze of is miniem ontwikkeld aan de hoofdsteel, aan de basis van de plant en aan de jongste bladen.

Enige vormen van minder taxonomische betekenis spelen bij de samenstelling van de „Flora Neerlandica” een rol. Het zijn de volgende:

Sect. *Erythrosperma* Dahlst. em. Lindb. f.

T. commixtum Hagl. f. *bifurcatum* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen: foliorum lobi laterales apice pro parte bifurcati. H o l o t y p u s: Egmond aan Zee, 10.5.1953, v. Soest no. 32284; voor een afbeelding zie Acta Bot. Neerl. 6, 1957, p. 79, fig. 2.

T. laetiforme Dahlst. f. *achyrocarpum* v. Soest: achenia rufescenti-straminea. H o l o t y p u s: Oostvoorne, Groene Strand, 18.5.1966, *Beeftink* (L).

T. taeniatum Hagl. f. *polliniferum* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen (nomen ined. Hagl.): antherae polliniferae. H o l o t y p u s: Waalsdorpervlakte, 8.5.1955, v. Soest no. 35546.

Sect. *Palustria* Dahlst.

T. gelricum v. Soest f. *potens* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen: antherae polliniferae. H o l o t y p u s: Veenendaal, 't Meeuwenkampje, 7.5.1960, *de Jongh*, v. *Leeuwen*, v. *Soest & Westhoff* (herb. v. Soest no. 39767); het voorkomen van pollen bij deze soort is reeds vermeld in Acta Bot. Neerl. 14, 1965, p. 30.

T. hollandicum v. Soest f. *subsalinum* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen: planta sat humilis sed robusta; folia conspicue lobata, lobi laterales acuti, interlobia plicatula, lobus terminalis breviter sagittatus vel deltoideus subacutus, interdum mucronulatus. H o l o t y p u s: Kampen, grasland buiten de Zwartendijk, brak gebied, 11.5.1941, v. Soest no. 13403. Deze vorm werd afgebeeld in Ned. Kruidk. Arch. 52, 1942, p. 223, ten onrechte als *T. egregium* Markl. Zij is karakteristiek voor brakke graslanden, terwijl de typische *T. hollandicum* in Calthion-associaties groeit langs de rivieren. Er zijn talrijke tussenvormen bekend.

T. limnanthes Hagl. subsp. *limnanthoides* v. Soest f. *potens* Hagendijk, van Soest & Zevenbergen: antherae polliniferae. H o l o t y p u s: Texel, Dijkmanshuizen, 10.5.1966, *P. A. Bakker*, *Boot*, v. *Leeuwen* & v. Soest (herb. v. Soest no. 44978).

Sect. *Spectabilia* Dahlst.

T. anglicum Dahlst. f. *maculatum* v. Soest: folia parce atroviolaceo-maculata. H o l o t y p u s: Kampen, grasland buiten de Zwartendijk, 1930, *D. Bakker*, *Groot*, *de Jongh*, *Kern* & v. Soest, als exsicc. v. Soest no. 82, met de aanduiding „foliis paulo maculatis”.

T. hygrophilum v. Soest f. *maculatum* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen: folia parce atroviolaceo-maculata. H o l o t y p u s: ten Z. van Galgeneind bij Moer (44.56), 10.5.1958, v. *Brakel*, *Groot* & v. Soest (herb. v. Soest no. 38456).

T. nordstedtii Dahlst. f. *potens* Hagendijk, v. Soest & Zevenbergen: antherae polliniferae. H o l o t y p u s: Voorburg, De Werve, 3.5.1957, v. *Brakel* & v. Soest (herb. v. Soest no. 39768).

Summary

Three new species are described, two belonging to section *Erythrosperma* Dahlst.: *T. aphano-chroum* and *T. westhoffii*, and one to section *Palustria* Dahlst.: *T. maritimum*. Besides a few forms of less taxonomical value are named for use in the "Flora Neerlandica".